

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичного виховання і педагогіки спорту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

«   »   2016 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ**

напрямок підготовки – 6.010201 – Фізичне виховання

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

2016-2017 р.

Робоча навчальна програма «Адаптивне фізичне виховання» для студентів за спеціальністю 6.010201 – Фізичне виховання 2016 року – 34 с.

Розробник: Спесивих Олена Олександрівна, доцент кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту

Протокол №2 від «7» вересня 2016 року

Завідувач кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту

_____ Т.Г. Дерка

Години відповідають навчальному плану. Структура програми типова.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи

_____ О.С. Комоцька

ЗМІСТ

	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
	СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
I.	Опис предмета навчальної дисципліни	8
II.	Тематичний план навчальної дисципліни	9
III.	Програма	10
IV.	Навчально-методична карта дисципліни	14
V.	Плани семінарських занять	15
VI.	Тематика модульних контрольних робіт	21
VII.	Завдання для самостійної роботи	23
VIII.	Карта самостійної роботи студента	25
IX.	Система поточного та підсумкового контролю	26
X.	Методи навчання	28
XI.	Методичне забезпечення курсу	29
XII.	Об'ємні вимоги до курсу	29
XIII.	Рекомендована література	32

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів у відповідності до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму з дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен засвоїти студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Дисципліна «Адаптивне фізичне виховання» спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців у галузі фізичного виховання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Складність викладання дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» складається в тому, що дисципліна є багатoproфільною. Вона вивчає нозологічні групи інвалідів з порушенням зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідками дитячого церебрального паралічу, ампутації кінцівок, ураження опорно-рухового апарату.

Змістовим компонентом цієї навчальної дисципліни є оволодіння закономірностями, основними принципами, особливостями методики, засобами і методами корекції порушень та особливостями форм організації занять фізичними вправами з людьми, які мають порушення зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідки дитячого церебрального паралічу.

Знання цієї дисципліни забезпечують фахову підготовку до здійснення дієвого впливу на відновлення та підтримання здоров'я дітей і дорослих з обмеженими фізичними і психічними можливостями.

Мета дисципліни – дати студентам теоретичні знання і сформувати у них практичні навички для майбутньої професійної діяльності.

Викладання дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» формує наступні

компетенції:

- Здатність застосувати знання про найбільш поширенні інвалідності, основні ознаки захворювань, пошкоджень і травм.
- Здатність визначати програму адаптивної фізичної культури у осіб з особливими потребами.
- Здатність використовувати методи адаптивної фізичної культури на практиці.
- Здатність скласти програму адаптивної фізичної культури при різних видах інвалідності, визначити основні завдання рухового режиму на основі індивідуально-диференційного підходу, врахування стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості.
- Здатність регулювати фізичне навантаження, змінюючи кількість вправ, їх дозування, чергування вправ для різних груп м'язів, різної інтенсивності, змінюючи умови їх виконання та варіюючи спеціальне обладнання.
- Здатність вивчати та аналізувати результати сучасних наукових досліджень та передового досвіду у сфері адаптивної фізичної культури.
- Здатність використовувати засоби і форми адаптивної фізичної культури при різних видах інвалідності для вирішення корекційних завдань.

Завдання курсу:

- створити у студентів уявлення про адаптивне фізичне виховання дітей та дорослих та процесу інтеграції дітей-інвалідів в соціум засобами фізичної культури;
- розкрити зміст основних наукових теорій, концепцій, положень, які використовуються в адаптивному фізичному вихованні;
- створити у студентів уявлення про особливості рухової активності за умов нозологій: порушень зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідки дитячого церебрального паралічу то що;
- ознайомити студентів з методами тестування рухових можливостей при психофізичних порушеннях;

- навчити студентів вибору адекватних засобів та методів фізичного виховання в роботі з дітьми із психофізичними порушеннями та порушеннями зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідками дитячого церебрального паралічу тощо;
- представити студентам індустрію оздоровчої фізичної культури та рекреації для інвалідів: Міжнародні організації, асоціації та методи їх роботи.

При вивченні курсу студенти повинні оволодіти знаннями з організації, структури, змістом, сучасними технологіями та провідною виховною практикою, фізкультурно-оздоровчою роботою дітей-інвалідів різних нозологічних груп, сформувати необхідні знання, уміння, зацікавленість до педагогічної професії як гуманістичній місії, психологічною готовністю до роботи з дітьми інвалідами шкільного віку. Лекційний курс відображає основні положення методології організації фізичної культури дітей-інвалідів для залучення їх до активного суспільного життя, встановлення здоров'я тощо. Семінарсько-практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, викладеного під час лекцій.

Студент повинен **знати** як організувати фізичні вправи для дітей з обмеженими фізичними і психічними можливостями, заохотити їх до занять спортом, а також вирішувати питання, що виникають у інвалідів в процесі їх фізичного виховання.

У процесі вивчення курсу студенти повинні набути наступних знань:

- мету і завдання адаптивного фізичного виховання дітей шкільного віку;
- набути знань з підбирання адекватних засобів, форм, принципів методів і методичних прийомів навчання, виховання, фізичного і психічного розвитку дітей;
- вікові, анатомо-фізіологічні, психологічні особливості дітей-інвалідів шкільного віку;
- використання рухливих ігор з дітьми з різними вадами здоров'я;
- вербальні і невербальні методи навчання;
- способи активізації пізнавальної діяльності і комунікативної діяльності вихователя;
- структуру системи фізичного виховання дітей із особливими потребами;
- знати зміст та особливості завдань, засоби і методи адаптивного фізичного виховання з вадами слуху;

- знати зміст та особливості завдань, засоби і методи адаптивного фізичного виховання з вадами зору;
- знати зміст та особливості завдань, засоби і методи адаптивного фізичного виховання при порушеннях у дітей опорно-рухового апарату, ДЦП;
- знати зміст та особливості завдань, засоби і методи адаптивного фізичного виховання у відхиленні розумового розвитку.

На основі цих знань студент повинен вміти:

- складати конспекти різних форм роботи з фізичного виховання, визначити основні завдання до них на основі індивідуально-диференційного підходу, врахування стану здоров'я (хвороби), рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості;
- регулювати фізичне навантаження, змінюючи кількість вправ, їх дозування, чергування вправ для різних груп м'язів, різної ступені інтенсивності, змінюючи умови їх виконання та варіюючи фізкультурне обладнання;
- вивчати та аналізувати сучасну фахову літературу та передовий педагогічний досвід;
- вміти реалізувати функції, принципи міждисциплінарних зв'язків;
- вміти використовувати засоби і методи вирішення корекційних завдань.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Адаптивне фізичне виховання

Курс	Напря́м, спеціально́сть, осві́тньо-кваліфіка́ційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів: 4.0 кредитів</p> <p>Змістові модулі: 4 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (годин): 144 годин</p> <p>Тижневих годин:</p> <p>VII семестр: 2 години VIII семестр: 3 години</p>	<p>Галузь знань: 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»</p> <p>Напря́м підготовки: 6.010201 – «Фізичне виховання»</p> <p>Освітній рівень: «Бакалаврський»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 4 Семестр: VII, VIII</p> <p>VII семестр: Контактні години: 28, з них: лекцій – 6 годин, практичних занять – 22</p> <p>Самостійна робота: 40 годин Модульний контроль: 4 години</p> <p>VIII семестр: контактні години: 28, з них: лекцій – 6 годин, практичних занять: 22</p> <p>Самостійна робота: 40 годин Модульний контроль: 4 години</p> <p>Вид контролю: залік</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми	Кількість годин						
	Разом	Лекції	Практичні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	
СЕМЕСТР VII							
Змістовий модуль I ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ							
1.	Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання», основні поняття і терміни адаптивної фізичної культури	18	2	6		10	1
2.	Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання	19	2	6		10	1
3.	Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні	35	2	10		20	2
<i>Разом за VII семестр</i>		72	6	22		40	4
СЕМЕСТР VIII							
Змістовий модуль II АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ							
4.	Методика АФВ у дітей з вадами слуху, зору та розумовими відхиленнями	22	2	8		10	2
<i>Разом</i>		22	2	8		10	2
Змістовий модуль III АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ СПИННОГО МОЗКУ							
5.	Методика АФВ дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці. Рухова реабілітація дітей з ДЦП	25	2	6		15	1
6.	Методика АФВ при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок	25	2	8		15	1
<i>Разом</i>		50	4	14		30	2
<i>Разом за 8 семестр</i>		72	6	22		40	4
<i>Разом за навчальним планом</i>		144	12	44		80	8

III. ПРОГРАМА СЕМЕСТР VII
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Лекція I. Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання», основні поняття і терміни адаптивного фізичного виховання (2 год). Основні вихідні поняття адаптивного фізичного виховання. Історія, мета і завдання адаптивного фізичного виховання.

Основні поняття теми: адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 1. Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання» (2 год). Основні вихідні поняття адаптивного фізичного виховання. Мета і завдання АФВ. Принципи АФВ. Засоби АФВ. Методи і форми АФВ.

Основні поняття теми: адаптивне фізичне виховання, інвалідність.

Практичне заняття 2. Сучасні проблеми адаптивного фізичного виховання (4 год). Сучасні проблеми розвитку спорту інвалідів та адаптивного фізичного виховання. Паралімпійські ігри, Дефлімпійські ігри, Ігри спеціальних олімпіад.

Основні поняття теми: інвалідність, адаптивне фізичне виховання.

Лекція 2. Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання (2 год). Зміст корекційно-реабілітаційної програми, її мета, завдання, засоби.

Основні поняття теми: корекція, реабілітація, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 3. Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання (2 год). Зміст корекційно-реабілітаційної програми, її мета, завдання, засоби.

Основні поняття теми: корекція, реабілітація, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 4. Організації, що займаються корекційними та реабілітаційними програмами (4 год.). Історичні витоки створення організацій, їх робота та організація діяльності.

Основні поняття теми: корекція, реабілітація, адаптивне фізичне виховання.

Лекція 3. Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні (2 год.). Значущість лікувально-педагогічного контролю. Мета, завдання та види контролю.

Основні поняття теми: контроль, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 5. Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні (2 год.). Значущість лікувально-педагогічного контролю. Мета, завдання та види контролю.

Основні поняття теми: контроль, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 6 Види контролю в адаптивному фізичному вихованні (4 год.). Оперативний, поточний, етапний контроль. Їх зміст та завдання.

Основні поняття теми: контроль, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 7. Тимчасові протипоказання і обмеження в навантаженні при заняттях фізичними вправами (4 год.). Тимчасове повне звільнення, тимчасове звільнення, терміни відновлення занять.

Основні поняття теми: протипоказання, контроль, адаптивне фізичне виховання.

СЕМЕСТР VIII
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З
ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

Лекція 4. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху, зору, розумовими відхиленнями та психічними розладами (2 год.). Особливості психічного розвитку дітей з розумовою відсталістю, вадами слуху та зору.

Основні поняття теми: розумові порушення, вади слуху, зору, розлади психічного розвитку, розлади поведінки, когнітивний розвиток.

Практичне заняття 8. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з розумовими відхиленнями та психічними розладами (4 год.). Особливості психічного розвитку дітей з розумовою відсталістю.

Основні поняття теми: розумова відсталість, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 9. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху (2 год.). Вади слуху. Методика роботи з дітьми.

Основні поняття теми: вади слуху, адаптивне фізичне виховання.

Практичне заняття 10. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами зору (2 год.). Вади зору. Методика роботи дітьми.

Основні поняття теми: вади зору, адаптивне фізичне виховання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III
АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ
КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ СПИННОГО МОЗКУ

Лекція 5. Методика адаптивного фізичного виховання дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці (2 год.). Поняття про ДЦП. Класифікація. Рухова реабілітація дітей. Оцінка ефективності занять АФВ при ДЦП.

Основні поняття теми: дитячий церебральний параліч, рухова реабілітація.

Практичне заняття 11. Методика адаптивного фізичного виховання дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці (4 год.). Поняття про ДЦП. Класифікація. Рухова реабілітація. Оцінка ефективності занять АФВ при ДЦП.

Основні поняття теми: дитячий церебральний параліч, рухова реабілітація.

Практичне заняття 12. Програмування занять та рухова реабілітація дітей з ДЦП (2 год.). Реабілітація дітей при ДЦП. Формування програми занять, її зміст.

Основні поняття теми: дитячий церебральний параліч, реабілітація.

Лекція 6. Методика адаптивного фізичного виховання при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (2 год.). Особливості методики АФВ при використанні фізичних вправ з аномаліями розвитку і після ампутації кінцівок.

Основні поняття теми: аномалії розвитку, ампутації кінцівок, АФВ.

Практичне заняття 13. Методика адаптивного фізичного виховання при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (4 год.). Особливості методики АФВ при використанні фізичних вправ з аномаліями розвитку і після ампутації кінцівок.

Основні поняття теми: аномалії розвитку, ампутації кінцівок.

Практичне заняття 14. Програмування занять та рухова реабілітація дітей при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (4 год.). Реабілітація дітей. Формування програми занять дітей, її зміст.

Основні поняття теми: вроджені аномалії, ампутації кінцівок, реабілітація.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Адаптивне фізичне виховання» IV курс, VII - VIII семестр

Разом: 144 год., лекції -12 год., практичні заняття - 44 год., самостійна робота - 80 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			
Назва модуля	ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ							АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ			АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ СПИННОГО МОЗКУ			
Лекції														
Теми лекцій	Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання», основні поняття і терміни адаптивної фізичної культури		Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання		Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні			Методика АФВ у дітей з вадами слуху, зору та розумовими відхиленнями			Методика АФВ дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці. Рухова реабілітація дітей з ДЦП		Методика АФВ при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок	
Відвідування лекцій, бали	1		1		1			1			1		1	
Семінари	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми практичних занять	Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання»	Сучасні проблеми адаптивного фізичного виховання	Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання	Організації, що займаються корекційними та реабілітаційними програмами	Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні	Види контролю в адаптивному фізичному вихованні	Тимчасові проти-показання і обмеження в навантаженні при фізичних заняттях вправами	Методика адаптивного фізичного виховання дітей з розумовими відхиленнями та психічними розладами	Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху	Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами зору	Методика адаптивного фізичного виховання дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці	Програмування занять та рухова реабілітація дітей з ДЦП	Методика адаптивного фізичного виховання при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок	Програмування занять та рухова реабілітація дітей при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок
Відвідування практичних занять, бали	1	1+1	1	1+1	1	1+1	1+1	1+1	1	1	1+1	1	1+1	1+1
Робота на практичних заняттях, бали	10	10+10	10	10+10	10	10+10	10+10	10+10	10	10	10+10	10	10+10	10+10
Самостійна робота, бали	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Модульний контроль	25x2							25x2						
Підсумковий контроль	Залік 418 балів : 100 = 4,2													

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
Семестр VII. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Практичне заняття 1

Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання» (2 год.)

План:

1. Основні вихідні поняття адаптивного фізичного виховання.
2. Мета і завдання АФВ.
3. Принципи, засоби, методи і форми АФВ.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: уч. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.

Практичне заняття 2

Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання» (2 год.)

План:

1. Основні вихідні поняття адаптивного фізичного виховання.
2. Мета і завдання АФВ.
3. Принципи, засоби, методи і форми АФВ.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: уч. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.

Практичне заняття 3

Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання (2 год.)

План:

1. Зміст корекційно-реабілітаційної програми.

2. Мета корекційно-реабілітаційної програми.
3. Завдання та засоби корекційно-реабілітаційної програми.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич –К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.

Практичне заняття 4

Організації, що займаються корекційно-реабілітаційними програмами (4 год.)

План:

1. Історичні витоки створення корекційно-реабілітаційних центрів.
2. Робота та діяльність корекційно-реабілітаційних центрів.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.

Практичне заняття 5

Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні (2 год.)

План:

1. Значущість лікувально-педагогічного контролю.
2. Мета та завдання лікувально-педагогічного контролю.
3. Види лікувально-педагогічного контролю контролю.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.

Практичне заняття 6

Види контролю в адаптивному фізичному вихованні (4 год.)

План:

1. Оперативний контроль.
2. Поточний контроль.
3. Етапний контроль.
4. Їх зміст та завдання.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адаптивной физической культуре: учебник. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.

Практичне заняття 7**Тимчасові протипоказання і обмеження в навантаженні при заняттях фізичними вправами (4 год.)****План:**

1. Тимчасове повне звільнення.
2. Тимчасове звільнення.
3. Терміни відновлення занять.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: уч. – М.: Современный спорт, 2013.–388 с.

СЕМЕСТР VIII Змістовий модуль II**АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ****Практичне заняття 8****Методика адаптивного фізичного виховання дітей з розумовими відхиленнями та психічними розладами (4 год.)**

План:

1. Поняття відхилення в розумовому розвитку.
2. Причини відхилення розумового розвитку.
3. Стратегії залучення в учбовий процес.
4. Природа емоційних розладів та розладів поведінки.
5. Загальні наслідки та застереження для фізичного виховання та спорту.
6. Безпека на заняттях.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник.–М. : Современный спорт, 2013.–388 с.

Практичне заняття 9**Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху (2 год.)****План:**

1. Типи та причини втрати слуху.
2. Особливості глухих та слабкочуючих дітей.
3. Методи і методичні прийоми, які використовуються для комплексного розвитку фізичних якостей дітей-інвалідів з вадами слуху.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адаптивной физической культуре: учебник.–М. : Современный спорт, 2013.–388 с.

Практичне заняття 10**Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами зору (2 год.)****План:**

1. Розуміння понять «дитина з порушеннями зору».
2. Причини втрати зору.

3. Особливості сліпих та слабкозорих школярів з потребами.
4. Фізичні вправи з учнями, які мають порушення зору.
5. Протипоказання до фізичних вправ при різних вадах сліпоти.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник.–М. : Современный спорт, 2013.–388 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ СПИННОГО МОЗКУ

Практичне заняття 11

Методика адаптивного фізичного виховання дітей при дитячому церебральному паралічі в шкільному віці (4 год.)

План:

1. Поняття та форми ДЦП у дітей.
2. Поширеність та класифікація. Травматичні ураження головного мозку.
3. Загальні зауваження у відношенні до навчання з дітьми, хворими на ДЦП.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М.: Современный спорт, 2013.–388 с.

Практичне заняття 12

Програмування занять та рухова реабілітація дітей з ДЦП (2 год.)

План:

1. Програми рухової активності.
2. Найбільш спастичні та найбільш розслаблені м'язи.
3. Фізичні вправи, які стимулюють психіку, мову, рівновагу при ДЦП.

4. Завдання на заняттях з АФВ при ДЦП.
5. Діагностичні тести для оцінки ефективності корекції рухових порушень при ДЦП.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М.: Современный спорт, 2013.–388 с.

Практичне заняття 13

Методика адаптивного фізичного виховання при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (4 год.)

План:

1. Особливості методики АФВ при використанні фізичних вправ з аномаліями розвитку і після ампутації кінцівок.
2. Поняття ампутації та поширеність.
3. Класифікація. Загальні питання, що пов'язані з навчанням.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М.: Современный спорт, 2013.–388 с.

Практичне заняття 14

Програмування занять та рухова реабілітація дітей при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (4 год.)

План:

1. Фізичні вправи, які використовують для формування у дітей раннього віку рухових компенсацій.
2. Зміст етапів навчання ходьбі на протезах в старшому дошкільному віці.
3. Корекційно-компенсаторні вправи для дітей після ампутації нижніх та верхніх кінцівок.

4. Рухливі ігри, в яких можуть брати участь діти з дефектами верхніх і нижніх кінцівок.

Рекомендована література:

1. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.
2. Евсеєва О.Э., Евсеєв С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адапт. физ. к-ре: учебник. – М.: Современный спорт, 2013.–388 с.

VI. ТЕМАТИКА МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основи адаптивного фізичного виховання.
2. Адаптивне фізичне виховання школярів з вадами слуху, зору та мовлення.
3. Адаптивне фізичне виховання осіб з порушенням інтелектуального розвитку.
4. Адаптивне фізичне виховання осіб при ДЦП, після ампутації кінцівок та вражень спинного мозку.

Питання до модульної контрольної роботи №1

1. Історія процесу інтеграції людей з особливими потребами до суспільства.
2. Дати визначення загальних і специфічних завдань адаптивного фізичного виховання.
3. Охарактеризувати спеціальні принципи.
4. Розкрити зміст спеціальних принципів, які використовуються в АФВ.
5. Перелічіть основні завдання і методи АФВ.
6. Які основні проблеми вирішуються у процесі АФВ.
7. Розкрити роль мікросоціума для виховання, розвитку і освіти дітей-інвалідів шкільного віку.
8. Перелічити основні форми занять з АФВ.
9. Вимоги до вихователя з адаптивного фізичного виховання.
10. Чому корекційно-розвиваюче спрямування є основою в АФВ?
11. Методика і організація рухливих ігор з дітьми які мають порушення зору.
12. Завдання та методика АФВ дітей шкільного віку з порушеннями зору.
13. Корекційна спрямованість АФВ.

14. Методика корекції рухових порушень глухих дітей.
15. Методика початкового навчання плаванню дітей з ослабленим слухом.
16. Завдання та методика АФВ дітей шкільного віку з вадами мовлення.

Питання до модульної контрольної №2

1. Причини народження недоумкуватої дитини. Характерні риси такого стану здоров'я: порушення руху, затримка фізичного розвитку. Хвороба Дауна як типова форма олігофренії.
2. Інтелектуальні порушення і педагогічні принципи організації виховання.
3. Рухливі ігри як засіб адаптивної фізкультури.
4. Спорт і змагальна активність інвалідів з порушеннями інтелекту.
5. Особливості методики АФВ з дітьми, які мають відхилення в інтелектуальному розвитку.
6. Корекційно-розвиваючі рухливі ігри для дітей з розумовими відхиленнями.
7. Причини виникнення і види дитячих церебральних паралічів.
8. Уроджені (безумовні) рефлекси та умовно-рефлекторні реакції дитини, їх роль у формуванні патології руху і використання у фізичній реабілітації.
9. Форми ДЦП. Фізичні вправи і тренажерні пристрої для збільшення активних рухів у дітей з ДЦП.
10. В'ялі (периферичні) паралічі, можливості адаптивної фізкультури.
11. Епілепсія. Причини інвалідності хворих.
12. Особливості організації фізичних вправ.
13. Дії персоналу в разі виникнення приступу судом у хворого (елементарна домедична допомога).
14. Рухова реабілітація дітей з ДЦП.
15. Особливості методики АФВ при використанні фізичних вправ в шкільному віці з аномаліями розвитку і після ампутації кінцівок.
16. Методичні особливості проведення рухливих ігор і спортивних ігор з дітьми шкільного віку з вадами кінцівок.

VII. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Тема 1: Вступ в навчальну дисципліну

«Адаптивне фізичне виховання», основні поняття і терміни адаптивної фізичної культури (10 год.)

1. Вивчити лекційний матеріал (4 год.): основні визначення адаптивного фізичного виховання, мету і завдання, засоби, методи і форми АФВ; адаптивне фізичне виховання дошкільників як напрямок науки, що вивчає аспекти фізичного виховання дітей з відхиленнями в фізичному стані.
2. Ознайомитись з класифікацією та характеристикою технологій фізкультурно-спортивної діяльності (2 год.).
3. Скласти уявлення про технології фізкультурно-спортивної діяльності як учбово-педагогічну та наукову дисципліну. Вміти доповісти (4 год.)

Тема 2. Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання (10 год.)

1. Вивчити лекційний матеріал та підготувати змістовну доповідь щодо корекційно-розвиваючого напрямку педагогічних впливів як основи методики АФВ (5 год.).
2. Надати характеристику спеціальним заняттям корекційно-розвиваючого напрямку (5 год.).

Тема 3. Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні (20 год.)

1. Вивчити зміст корекційно-реабілітаційної програми, її мету, завдання, засоби.
2. Визначити значущість лікувально-педагогічного контролю.
3. Види лікувально-педагогічного контролю контролю.

Змістовий модуль II

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 4. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху, зору, розумовими відхиленнями та психічними розладами (10 год.)

1. Вивчити особливості психічного розвитку дітей з розумовою відсталістю, вадами слуху та зору (1 год.).
2. Знайти в літературі та законспектувати "Характеристику дітей з порушеннями зору" та «зорові дисфункції у дітей» (1 год.).
3. Підібрати рухливі ігри для дітей старшого дошкільного віку з порушеннями зору (2 год.).
4. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями слуху. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури (3 год.).
5. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями мовлення. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури (3 год.).

Змістовий модуль III

АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ СПИННОГО МОЗКУ

Тема 5. Методика АФВ дітей з розумовими відхиленнями та психічними розладами (15 год.)

1. Визначити причини відхилень розумового розвитку та вміти класифікувати. Виписати поняття «когнітивний розвиток» та надати характеристику (5 год.).
2. Скласти методи навчання та організації занять з даним контингентом школярів (5 год.).

3. Підготувати матеріал по розладам поведінки школярів з розумовими відхиленнями (5 год.).

Тема 6. Методика АФВ при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (15 год.)

1. Вивчити зміст лекції, поняття та форми ДЦП у дітей, поширеність та класифікацію (5 год.).
2. Визначити особливості травматичних уражень головного мозку, поширеність та класифікацію (5 год.).
4. Загальні зауваження у відношенні до навчання з дітьми шкільного віку, хворими на ДЦП (5 год.).

VIII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Таблиця 8.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль, теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ		
Тема 1: Вступ в навчальну дисципліну «Адаптивне фізичне виховання», основні поняття і терміни адаптивної фізичної культури (10 год.)	поточний, практичне заняття	5x2
Тема 2. Корекційно-реабілітаційна програма як значущий компонент адаптивного фізичного виховання (10 год.)	поточний, практичне заняття	5x2
Тема 3. Лікувально-педагогічний контроль в адаптивному фізичному вихованні (20 год.)	поточний, практичне заняття	5x2
Змістовий модуль II АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ, ЗОРУ ТА ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ		
Тема 4. Методика адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху, зору, розумовими відхиленнями та психічними розладами (10 год.)	поточний, практичне заняття	5x3

**Змістовий модуль III АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ
ОСІБ ПРИ ДЦП, ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ КІНЦІВОК ТА ВРАЖЕНЬ
СПИННОГО МОЗКУ**

Тема 5. Методика АФВ дітей з розумовими відхиленнями та психічними розладами (15 год.)	поточний, практичне заняття	5х2
Тема 6. Методика АФВ при вроджених аномаліях розвитку і після ампутації кінцівок (15 год.)	поточний, практичне заняття	5х2
Разом: 80 годин	Разом: 70 балів	

IX. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Адаптивне виховання фізичного виховання» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (розділ IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблиці 9.1; 9.2.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

1. методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит;
2. методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферативна робота;
3. методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

1. своєчасність виконання навчальних завдань;
2. повний обсяг їхнього виконання;
3. якість виконання навчальних завдань;
4. самостійність виконання;
5. творчий підхід у виконанні завдань;
6. ініціативність у навчальній діяльності.

Таблиця 9.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	6	6
2.	Відвідування семінарських занять	1	22	22
3.	Робота на семінарському занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	22	220
4.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	35	70
6.	Модульна контрольна робота	25	4	100
Максимальна кількість балів: 418				

Розрахунок: $418:100=4,2$

Таблиця 9.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Оцінка в балах	Пояснення
90-100	Відмінно <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>
82-89	Дуже добре <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>
75-81	Добре <i>В загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок</i>
69-74	Задовільно <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>
60-68	Достатньо <i>Виконання задовольняє мінімальним критеріям</i>
35-59	Незадовільно <i>З можливістю повторного складання</i>
1-34	Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом</i>

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- за джерелом інформації:
  - **словесні:** лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
  - **наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
  - За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
  - За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості.

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Опорні конспекти лекцій; навчальні посібники; робоча навчальна програма; збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень бакалаврів; засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XII. ОБ'ЄМНІ ВИМОГИ ДО КУРСУ

1. Дати визначення поняття «інвалідність».
2. Основні причини формування інвалідності з дитинства.
3. Що таке аксіома про діяльність людини і підвищення техногенної небезпеки?
4. Назвіть основні правові гарантії інвалідів, визначені Декларацією ООН, Конституцією України.
5. Основні соціальні гарантії інвалідів у законодавстві України.
6. Визначіть основні критерії та ступені зниження працездатності інваліда.
7. Що таке ВТЕК? Визначіть групи інвалідності. Типові захворювання, що можуть спричинити інвалідність.
8. Як визначити так званий індивідуальний рівень здоров'я інваліда при розробці програм реабілітації?
9. Назвіть фактори, що обмежують розвиток фізичної культури серед інвалідів.
10. Поняття адаптивної фізичної культури (АФК).
11. Місце АФК у системі охорони здоров'я.

12. Чим відрізняються позитивні ефекти АФК від звичайної рухової активності людини?
13. Наведіть приклади біологічної адаптації та дезадаптації.
14. Адаптація та дезадаптація в умовах суспільства.
15. Специфічні риси адаптивно-дезадаптивних реакцій залежно від віку і статі людини.
16. Визначить поняття норми, аномалії розвитку, вади розвитку.
17. Назвіть чинники зовнішнього середовища, що призводять до формування уроджених вад людини.
18. Як порушення кількості та форми хромосом впливають на формування дитини?
19. Назвіть типові риси спадкових захворювань.
20. Особливості дітей та підлітків з хворобою Дауна.
21. Чому гіпокінезія є універсальною рисою дітей-інвалідів з дитинства?
22. Що таке дитячий церебральний параліч (ДЦП)?
23. Які патологічні властивості м'язів у дітей, хворих на ДЦП?
24. Назвіть форми ДЦП.
25. Основні принципи АФК при ДЦП.
26. Значення спеціальних тренувальних пристроїв в організації АФК.
27. Механізми розвитку периферичного (в'ялого) паралічу.
28. Як організувати АФК людині з периферичним паралічем.
29. Епілепсія. Які форми епілепсії призводять до інвалідності?
30. Можливі наслідки тривалого прийому протиепілептичних ліків.
31. Техніка безпеки при організації АФК для інвалідів.
32. Елементарні принципи допомоги при виникненні епілептичних судом.
33. Л. С. Виготський про аномальний розвиток дитини.
34. Які засоби АФК і рекреації частіше використовують у сліпих і глухих дітей?
35. Причини недоумкуватості у дітей.

36. Чому порушення інтелектуального розвитку призводить до затримки дитини у її фізичному розвитку?
37. Особливості олігофренії при хворобі Дауна.
38. Чому ігри, у тому числі й спортивні, формують основу АФК у вихованні дітей з недостатнім інтелектуальним розвитком?
39. Як визначити, чи отримує дитина задоволення під час занять АФК?
40. Чи спроможні люди з олігофренією до змагальної діяльності?
41. Поняття про постампутаційну хворобу.
42. Механізми болю.
43. Шляхи подолання хронічного больового синдрому.
44. Що таке реактивний депресивний стан?
45. Елементарний опитувальник для виявлення схильності до депресії, суїциду.
46. Можливості АФК в лікуванні молодих інвалідів з втратою кінцівки.
47. Фізичні та психічні зміни, що виникають при старінні.
48. Система АФК Н. М. Амосова в подоланні надмірного старіння, формуванні активного довголіття.
49. Що таке сучасний хоспіс? Принципи його організації та існування.
50. Особливості спортивних споруд для інвалідів.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- Вахрук Т.П., Лисовский В.А., Сологуб Е. Б. Основы тератологии и наследственной патологии: Учеб. пособие. — М.: Сов. с порт, 2001.
- Декларация Организации Объединенных Наций о правах инвалидов, 1975, п. 2.1. Евсеев С. П., Курдыбайло С. Ф., Суслиев В. Г. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: Учеб. пособие. — М.: Сов. спорт, 2000.-245 с.
- Евсеева О.Э., Евсеев С.П. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адап. физ. к-ре: уч. – М. : Современный спорт, 2013. – 388 с.
- Конституція України. — К., 1996. — Ст. 23, 28,49.
- Комплексная профилактика заболеваний и реабилитация больных и инвалидов: Учеб. пособие / В. А. Лисовский, С. П. Евсеев, В. Ю. Голофеевский, А. Н. Мирошниченко. — М.: Сов. спорт, 2001. - 367 с.
- Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів (Прийнято Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй на 48 сесії 20 грудня 1993 р. Резолюція 48/96) (Витяги) :Основи концепції політики стосовно інвалідів. Реабілітація. Параграф 23. Розділ 1. Передумови для рівноправної участі. Правило Реабілітація. Международная классификация болезней. 10-й пересмотр. ВООЗ, 2000.
- Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студентів ВНЗ фіз. виховання і спорту / ред. Т.Ю. Круцевич.–К.: Олімпійська літ., 2012.–Т.2.–368 с.Шанина Г. Е. Адаптивная физическая культура как фактор социального здоровья
- лиц с ограниченными возможностями // Теория и практ. физ. культуры. — 2003. — № 1,—С. 56-59.
- Шапкова Л. В. Средства адаптивной физической культуры: Методические рекомендации по физкультурно-оздоровительным и развивающим занятиям детей с изменениями в интеллектуальном развитии. — М.: Сов. спорт, 2001. - 126 с.
- Физическая реабилитация детей с нарушениями функций опорно- двигательного аппарата / Под ред. Н. А. Гросс. — М.: Сов. спорт, 2000.-289 с.

Додаткова:

- Белозерцева И. Оставить в живых! Профилактика суицидального поведения у детей // Основы безопасности жизнедеятельности. — 2002. — №11. — С. 22-27.
- Белозерцева И. Этот ребенок невыносим! Клинико-психологическая характеристика детей-суицидентов // Основы безопасности жизнедеятельности. — 2000, — № 10, — С. 27-31.
- Виноградова Р. Н. Об опыте работы по интеграции в общество людей с ограниченными возможностями в Германии // Соц. и клин, психиатрия. — 2000. — Т. 10, — №4, — С. 72-73.
- Детонская Е. В. Метод " Вилкион"-терапии в лечении сопутствующей соматической патологии у детей с церебральным параличом // Укр. вісн. психоневрології. — 2002. — Т. 10. — №2. — С. 203- 204.
- Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура, ее философия, содержание и задачи // Адаптивная физическая культура и функциональное состояние инвалидов. — СПб., 1996.
- Епифанов В. А. Медицинское обеспечение спорта у инвалидов // Вопр. курортології, фізіотерапії і лічєбної фізкультури. — 1995. — № 6. — С. 47- 48.
- Зелинская Д. И., Белова Л. С. Детская инвалидность. — М., 2001. — 136 с.
- Коренев Н. М. Международные подходы к оценке последствий заболеваний и травм // Ортопедия, травматология и протезирование. — 2001. — № 3.
- Курдыбайло С. Ф. Влияние гипокинезии и ампутации конечностей на функциональное состояние организма // Адаптивная физическая культура и функциональное состояние инвалидов. — СПб., 1996.
- Кучеренко В. З. Перспективы сотрудничества государственной системы здравоохранения России с Русской Православной Церковью в области оказания помощи инвалидам и терминальным больным // Экономика здравоохранения. — 2000. — №1. — С. 9-11.
- Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии. — М., 1990.
- Милнер Е. Выбираю бег. — М.: Физ-ра и спорт., 1985.

- Огорелкова Л. Загальні та індивідуальні особливості керування процесом фізичного виховання дітей-інвалідів по зору // Молода спортивна наука України. — 2004. — Вип. 7. — Т. 1. — С. 370-372.
- Сарычев С. Я. Основные медико-социальные проблемы инвалидности в детском возрасте // Педиатрия. — 1990. — № 12. — С. 4-10.
- Сергиени Е. В. Актуальные вопросы медицинской реабилитации инвалидов в Украине // Мед. реабилитация, курортология и физиотерапия. — 1998. — № 1, — С. 52-53.
- Солодов А. С. Адаптационно-компенсаторные реакции организма инвалидов при занятиях физической культурой // Адаптивная физическая культура и функциональное состояние инвалидов. — СПб., 1996.
- Составление комплексных планов по трудовому устройству инвалидов, пенсионеров по возрасту и одиноких матерей: Метод, реком. — М., 1985. — 18 с.
- Страковская В. Л. 300 подвижных игр для оздоровления детей от 1 года до 14 лет. — М.: Новая шк., 1994.
- Шатов А. В. Стан інвалідності з дитинства в Україні у 2000 р. // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2001. — № 3. — С. 5-11.